דפליגי ר"ש ורבנן וקתני בנולד ולבסוף ייבם לא פליג ר"ש והאמר א)ר' אושעיא חלוק היה ר"ש אף בראשונה הא איתותב ר' אושעיא ב)והאמר רב יהודה אמר רב וכן תני ר' חייא בכולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ואחותה שהיא יבמתה חולצת או מתייבמת ורב יהודה מתרגם מחמותו ואילך אבל שיתא בבי דרישא לא מ"ט כיון דבתו באונסין משכחת (א) בנשואין לא משכחת לה בנשואין קמיירי באונסין לא קא מיירי ואביי מתרגם אף בתו מאנוסתו כיון דאשכוחי משכחת לה אי בעיא מן האונסין תהוי [אי בעיא מן הנשואין תהוי] אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו לא מאי טעמא כיון דלר"ש הוא דמשכחת לה לרבנן לא משכחת לה בפלוגתא לא קא מיירי ורב ספרא מתרגם אף אשת אחיו שלא היה בעולמו ומשכחת לה בשיתא אחים ואליבא דר' שמעון

וסימניך

בתו מאנוסתו. נ"ל דשניהם אנוסות דאי אנסה ראובן ושמעון נשאה א"כ לשמעון אסירי תרוייהו אחת משום בתו ואחת משום בת אשתו: **באונסין** לא קמיירי. דבכולן אני קורא בהן משמע כרגיל להיות: **משכחת** לה בשיתא אחים. בפ' ארבעה אחין (לקמן ד' כח.) פריך בחמשה נמי משכחת להו:

לעולם

רבי שמעון. פליג באשת אחיו שלא היה בעולמו בפ' שני (לקמן דף יח:) ומצריך ליה חליצה ואפ"ה קתני לה במתני' דפטורה: ומשני **בנולד ולבסוף ייבם לא פליג ר"ש.** היכא דמת ראובן בלא בנים ועד שלא יבמה שמעון נולד לוי אחיהם ועודה זקוקה ליבם והיתה לו אסורה בנפילה זו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ויבמה שמעון ומת בלא בנים מודה ר"ש שאסורה ללוי הואיל ונאסרה עליו שעה אחת בנפילה ראשונה. וכי פליג ר"ש בייבם שמעון את אשת ראובן ואח"כ נולד לוי ומת שמעון דהתם שרי ליה ר"ש לייבומי דלא נפלה לפניו מכח ראובן אחיו שמת ככר ולא נאסרה עליו כלום שכשנפלה לפניו מכח שמעון שהיה בעולמו נפלה: **והאמר ר' אושעיא.** בפ' שני (לקמן יח:): **חלוק היה ר"ש אף בראשונה.** בנולד ולבסוף ייבם: **והאמר רב יהודה אמר רב.** בפרק ד' אחין דתנן ג) ד' אחין שנים נשאו שתי אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות לפי ששתיהן זקוקות לזה ושתיהן זקוקות לזה ואי נסיב האי קא פגע באחות זקוקתו ודמיא לאחות אשה בחייה וקתני התם היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה כגון שהיתה חמותו או כלתו אסור בה ומותר באחותה דלאו אחות זקוקתו היא משום דהך ערוה היא ולא זקוקה ליה דרחמנא פטרה מיניה מדרשת עליה ד) והשני אסור בשתיהן היתה השניה אסורה על השני איסור ערוה כגון שהיתה חמותו האסורה לזה מותרת לזה כגון רחל ולאה שתי אחיות ונפלו לפני לוי ויהודה רחל חמותו של לוי ולאה חמותו של יהודה רחל אסורה ללוי ומותרת ליהודה דלאו אחות זקוקתו היא דלאה לא זקוקה ליה דהא חמותו היא ולאה אסורה ליהודה ומותרת ללוי ה) ואינה אחות זקוקתו דרחל לא זקוקה ליה דהא חמותו היא וקתני התם (לקמן כו.) זו היא שאמרו אחותה כשהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת שתי אחיות שכן יבמות זו לזו שנשאו לשני אחין ונפלו לפני שני אחים או חולצות או מתייבמות ראויות לחליצה או לייבום וכגון שהיתה כל אחת אסורה על האחד איסור ערוה כדפרישית וקאמר רב יהודה בכולן ט"ו עריות אני קורא בהם משנה זו האסורה לזה מותרת לזה כו' כלומר אפשר להתקיים ומשכחת בכולן שיהו ב' אחיות נופלות לפני ב' אחים וזו אסורה לזה משום בתו וזו אסורה לזה משום בתו וכן בת בתו וכן כולן ותהא האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ויתייבמו שתיהן אע"פ שהן שתי אחיות ולא אמרינן אחות זקוקתו היא. בתו לא משכחת לה אלא בתו מאנוסתו שאי אפשר לבתו של ראובן ובתו של שמעון להיות אחיות מן האם שהרי אשת ראובן שילדה לו בת ונגרשה לא ניסאת שוב לשמעון שגרושת אחיו היא אלא הכי משכחת לה ראובן אנס אשה וילדה לו בת וחזר שמעון ואנסה ו) את אנוסת אחיו שמותרת לו דלא אסרה תורה אלא אשת אח על ידי קידושין וחזרה וילדה לו בת לשמעון הרי בת ראובן ובת שמעון אחיות מן האם ונישאו ללוי ויהודה אחי אביהן ומתו ונפלו לפני ראובן ושמעון בת שמעון מתייבמת לראובן דלאו אחות זקוקתו היא ובת ראובן לשמעון. וכן בת בתו של ראובן ובת בתו של שמעון שהיו אחיות מן האב ונישאו ללוי ויהודה. וכן בת בנו של ראובן [וכן בת בנו של] שמעון שהיו אחיות מן האם. וכן בת אשתו של ראובן ובת אשתו של שמעון שהיו אחיות מן האב כגון נחשון שנשא ב' נשים וילדו לו ב' בנות ומת נחשון ונישאו ב' נשיו לראובן ושמעון וב' בנותיו ללוי ויהודה ומתו לוי ויהודה בת אשת שמעון תתייבם לראובן ואחותה לשמעון. וכן בת בתה של אשת ראובן ובת בתה של אשת שמעון שהיו אחיות מן האב וכן בת בנה של אשת זה ושל אשת זה שהיו אחיות מן האם וכן חמותו של ראובן וחמותו של שמעון שהיו אחיות וכן אם חמותו וכן אם חמיו. וכן אחותו של ראובן מאמו ואחות שמעון מאמו היו אחיות מן האב ונפלו לפניהם מלוי ויהודה כגון ראובן ולוי בני יעקב מרחל היו ולה בת מנחשון וכן שמעון ויהודה בני יעקב מבלהה וגם לה היה בת מנחשון ונשא לוי בת בלהה מנחשון ויהודה נשא בת רחל מנחשון והן שתי אחיות ומתו לוי ויהודה ונפלו לפני ראובן ושמעון בת בלהה אשת לוי אחות שמעון מאמו ואסורה לו מתייבמת לראובן ובת רחל אשת יהודה אחות ראובן מאמו ז)[אסורה לו] ומותרת לשמעון. וכן אחות אמו של ראובן ואחות אמו של שמעון היו אחיות מן האב כגון כלב שנשא שתי נשים ח)חלאה ונערה (דה"א ד) וילדו לו שתי בנות ומת ונשא יחזאל לאחר מיתתו את שתי נשיו וילדו לו שתי בנות ונשא יעקב את שתי בנות יחזאל זו לאחר מיתת אחותה וילדה לו בת חלאה מיחזאל את ראובן ובת נערה מיחזאל את שמעון ולוי בן יעקב מאשה אחרת נשא את בת כלב מחלאה שהיא אחות אמו של ראובן מן האם ויהודה נשא את בת כלב מנערה שהיא אחות אמו של שמעון מן האם ומתו לוי ויהודה אשת לוי אחות אם ראובן מותרת לשמעון שהיא בת כלב מחלאה ואם שמעון היתה בת יחזאל מנערה ואשת יהודה אחות אם שמעון מותרת לראובן. וכן אשת אחיו מאמו כגון יעקב שנשא בלהה ולה נפתלי מאיש אחר והוליד ממנה ראובן ולוי ועוד נשא זלפה ולה יששכר מאיש אחר וילדה ליעקב שמעון ויהודה ונשאו נפתלי ויששכר שתי אחיות ומתו ועמד לוי ונשא אשת יששכר בן זלפה שלא היה קרוב לו ויהודה נשא אשת נפתלי בן בלהה שהרי נכרית אצלו ומתו בלא בנים ונפלו לפני ראובן ושמעון אשת לוי אסורה לשמעון מפני יששכר בעלה שהיה אחיו מאמו ומותרת לראובן ואשת יהודה אסורה לראובן מפני נפתלי בעלה הראשון שהיה אחיו מאמו ומותרת לשמעון. וכן אחות אשתו [כגון] נפתלי שהיו לו שתי נשים עדה וצלה וילדה לו עדה את דינה וצלה ילדה את נעמה ומת ונישאו נשיו לאחר וילדו שתי בנות ונשאו ראובן ושמעון את הבנות האחרונות ראובן נשא את בת עדה ושמעון בת צלה ולוי ויהודה נשאו את שתי בנות נפתלי לוי דינה בת עדה ויהודה נעמה בת צלה ומתו בלא בנים ונפלו אחיות הללו לפני ראובן ושמעון ונמצאת אשת לוי אחות אשתו של ראובן מותרת לשמעון ואשת יהודה אחות אשתו של שמעון מותרת לראובן: **אשת אחיו שלא היה בעולמו.** לא משכחת לה אלא אליבא דר"ש דשרי בייבם ולבסוף נולד וסימניך מת נולד וייבם. כגון ראובן ושמעון ולוי ויהודה בני יעקב ונשאו ראובן ושמעון שתי אחיות ומת ראובן בלא בנים ונולד יששכר ליעקב ומצאה ליבמתו זקוקה לייבום אסורה לו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ויבמה לוי ומת שמעון אחרי כן ונולד זבולון ומצאה עליו באיסור ויבמה יהודה ומתו לוי ויהודה ונפלו אחיות הללו לפני יששכר וזבולון אשת לוי אסורה ליששכר מפני שבא ומצאה באיסור נפילת ראובן שהיה אחיו שלא היה בעולמו ומותרת לזבולון שבא ומצאה בהיתר דכשנולד זבולון כבר נתייבמה זו ללוי וכייבם ולבסוף נולד שרי רבי שמעון ואשת יהודה אסורה לזבולון מפני שבא ומצאה באיסור נפילת נישואי שמעון אחיו שלא היה בעולם ומותרת ליששכר שרצה שמעון ויהודה. כלתו כגון בן ראובן ובן שמעון נשאו שתי אחיות ומתו ונשאו לוי ויהודה אחי ראובן ושמעון ומתו בלא בנים כלתו של זה מותרת לזה ושל זה מותרת לזה ונמצאו שתי אחיות מתייבמות: **ורב יהודה מתרגם.** להא דרב מחמותו ואילך אבל שש עריות דבבא דרישא לא תני בו אני קורא בהן ואף על גב דבכולהו משכחת לה: **כיון דבתו.** לא מיתוקמא אלא בבת אנוסה וכדפרשינן באונסין לא קא מיירי מתניתין ואיידי דלא תני בתו לא תני להו לכולהו עריות משום צד בתו:

וסימניך

תוספות ישנים

והאמר ר' אושעיא חלוק היה ר' שמעון אף בראשונה. ול"מ וליתני דמיירי כגון אתא ומית ולא יבם אי נמי כגוי ולא מיית דבהא מודה ר' אושעיא דר' שמעון מודה בהא כדקאמר לקמן וי"ל דהא לא מצינן למימר דהא בפ"ב מפרש כולה אשת אחיו שלא היה בעולמו ולא מיירי בכי האי גוונא:

מסורת הש"ם

א) [לקמן יח:], ב) לקמן כח., ג) [שם כו.], ד) [לעיל ג:], ה) בס"א נוסף: ויבמו, ו) [רש"ל], ז) רי"ג מחלה ועשה [וכן לקמן רש"ל].

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' משכחת לה בנשואין: (ב) רש"י ד"ה והאמר רב יהודה וכו' ומותרת ללוי דאינה אחות:

* * *

מוסף רש"י

בכולן אני קורא בהן. בכל חמש עשרה עריות דמפ"ק אפשר להן להיות שתי אחיות נופלות לשני אחין והאחת אסורה על זה משום אחת מכל העריות הללו ומותרת לזה והשניה אסורה על זה משום אותו שם ערוה עצמו ומותרת לזה ומתוך כך נמצאו שתי אחיות מתייבמות ולא פגעו באחות זקוקה (לקמן כו:). כיון דבתו באונסין משכחת לה. בבתו מאנוסתו, כגון ראובן אנס אשה והוליד בת וחזר שמעון ואנס אנוסת אחיו והוליד בת ונישאו בת ראובן ובת שמעון ללוי ויהודה אחי אביהן והרי הן אחיות מן האם, בת שמעון מותרת לראובן ובת ראובן מותרת לשמעון ונמצאו שתי אחיות מתייבמות וכן בת בתו וכן כולן ואע"ג דכל חמשה בבי דרישא משכחי בנשואין הואיל ובתו לא משכחא שיהיו שתי בנות של שני אחין אחיות מן האם, שאי אפשר שנשא יבמתו שיש לה בת, לא תני בהו האסורה לזה כו' הואיל וסתן איסור שם בת הן (לקמן כו:). כיון דלר"ש הוא דמשכחת לה. האסורה לזה כדמפרש רב ספרא לקמיה (שם). בפלוגתא לא קא מיירי. ר' חייא (שם).